

Utkast til kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljø 2026-2036

Høring

Innhold

Forord.....	4
1 Innledning.....	4
2 Kulturminnearbeidet til nå	5
3 Politisk bestilling.....	5
4 Dilemmaer, mulighetsrom og kommuneøkonomi.....	6
4.1 Dilemmaer	6
4.2 Mulighetsrom.....	6
4.3 Kommuneøkonomi	7
5 Avgrensning av planoppgaven.....	7
6 Overordnede føringer	8
7 Behov, formål, mål og parter.....	11
7.1 Behov.....	11
7.2 Formål	11
7.3 Mål	12
7.4 Parter/ interessenter	12
8 Ambisjonsnivå og bruksområder	12
8.1 Prioriteringer i første planversjonen.....	13
8.2 Planens bruksområder	13
9 Handlingsprogram, mål og tiltak	15
9.1 Politiske mål 2025-2035	15
9.2 Tiltak 2025-2035.....	16
10 Politisk behandling av planforslaget	20
11 Adresseliste	21
12 TILLEGG – bevaringszone kulturminner/ miljø i plan	22

Navn:	<i>Planprogram, kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljø 2025-2035</i>
Kommune:	<i>1866 Hadsel</i>
Tiltakshaver:	<i>Hadsel kommune</i>
Start kommunal saksbehandling:	<i>Desember 2020</i>
Oppstartsvedtak:	<i>Formannskapetets vedtak 27/3-2025 i sak 22/25</i>
Endelig vedtak-planprogram:	<i>Formannskapetets vedtak 12/6-2025 i sak 49/25</i>
Planutkast til høring:	<i>Formannskapetets vedtak 19/3-2026 i sak 12/26</i>
Styringsgruppe:	<i>Formannskapet/ planutvalget</i>
Saksbehandler:	<i>Hans Christian Haakonsen</i>
Saksnummer:	<i>21/00018</i>
Lokale grunnlagsdokumenter:	<i>Kommunal planstrategi 2024-2027 Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2032 Kommuneplanens arealdel 2014-2026 samt utkast til ny arealdel Kommunedelplan, oppvekstplan Helhetlig ROS-analyse Regional strategi for reiseliv i Vesterålen</i>
Adresseinformasjon:	<i>Hadsel kommune, Rådhusgata 5, 8450 Stokmarknes epost: postmottak@hadsel.kommune.no Tlf.: 76 16 40 00</i>
Forsidefoto:	<i>Neptun sildoljefabrikk, fredet av Riksantikvaren i 2020, Foto: Hadsel kommune</i>

Forord

Kulturarven er vår felles hukommelse om hvordan folk levde og organiserte samfunnet før. Kulturminner, kulturmiljøer og kulturlandskap gir oss kunnskap og opplevelser, og de skaper en forbindelse mellom fortid og nåtid. Kulturarven er med på å gi steder identitet og særpreg, og den kan styrke følelsen av tilhørighet hos innbyggerne. Derfor er det viktig å ta vare på og formidle kulturarven på en god måte. Kulturminner og kulturlandskap kan også være en ressurs i seg selv – både økonomisk, sosialt og kulturelt. Ofte må de være i aktiv bruk for å kunne bevares over tid.

Det er også viktig at dagens og framtidens mennesker får forme sine omgivelser og sette spor i landskapet. Kulturarven vi velger å bevare, bør derfor speile verdier som mange i samfunnet opplever som viktige i dag.

Hva vi regner som bevaringsverdig, endrer seg over tid. Kulturminner som i dag virker nye eller lite vakre, kan bli verdifulle i framtiden. Derfor bør vi også ta vare på spor fra nyere tid, slik at vi kan forstå utviklingen fra det gamle bygdesamfunnet til dagens moderne samfunn.

1 Innledning

Dette er Hadsels aller første *kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer*. Planen er bestilt av kommunestyret gjennom vedtatt [planstrategi](#), og er utarbeidet i tråd med et [politisk behandlet planprogram](#) som har vært på høring. Planprogrammet har fungert som en rettesnor for arbeidet med planen, fra oppstart og frem til ferdig dokument.

Å ivareta og samtidig utnytte kulturminnene og kulturmiljøene i Hadsel på en god måte, er en ganske omfattende oppgave som vi neppe kommer i land med hvis vi tar alt på en gang. Derfor - i denne første versjonen av planen har vi valgt å avgrense oss til det mest sentrale som er kulturminner/miljø som har spilt en viktig rolle i utviklingen av lokalsamfunnene i kommunen. Sist, men ikke minst må anføres at vi har fått tilsagn på kr. 100.000,- fra fylkeskommunen til utarbeidelse av denne planen.

2 Kulturminnearbeidet til nå

Pr. oktober 2025 er det vedtatt 41 områder/objekter som bevaringssoner i reguleringsplaner og kommuneplanens arealdel, jf. kap. 12 til tross for at kommunen ikke har en dedikert stilling som arbeider spesielt med fagfeltet. Oppfølgingen er tilfeldig fordelt på flere avdelinger, noe som gjør at arbeidet i kommuneorganisasjonen fremstår fragmentert og uten en samlet retning. Følgende avdelinger befatter seg i mer eller mindre grad og på forskjellig vis:

- *Plan- og utviklingsavdelingen* som er organisert under kommunedirektøren
- *Forvaltningsavdelingen* som er organisert under teknisk etat
- *Kommunalteknisk avdeling* som er organisert under teknisk etat
- *Kulturseksjonen* som er organisert under sektor oppvekst.
Bygdeboknemda må også tas med.
- *Skolene og barnehagene* som er organisert under sektor oppvekst

De som står fremst er eksterne aktører som [Museum nord](#), aktuelle organisasjoner og frivillige ildsjeler. Disse har utført en formidabel innsats for å bevare Hadsels kulturarv.

3 Politisk bestilling

Den politiske bestillingen kom i [planstrategien 2024-2027](#) jf. kap. 5.1.5 som ble konkretisert i et [eget planprogram](#) jf. kap. 7.3 *Formål* og kap. 8 *Ambisjonsnivå*. I kap. 8.1 er her prioritert hva som skal være med i den første planversjonen (sitat):

«Sentrale- og spesielt viktige kulturminner som har hatt betydning for utvikling av samfunnene i Hadsel som f.eks.: kirker, sentrale ferdselsveier, handelssteder, næring/industri og fredete kulturminner etter kulturminneloven».

Utgangspunktet for planarbeidet, jf. planprogrammets kap. 3:

Planarbeidet har tatt utgangspunkt i fire sentrale spørsmål:

1. *Hva har vi av kulturminner og kulturmiljøer?*
2. *Hva betyr disse for lokalsamfunnet og historien vår?*
3. *Hvilken verdi har de – og hvilke muligheter gir de for framtiden?*
4. *Hvilke skal vi prioritere, og hva skal vi så gjøre med dem?*

4 Dilemmaer, mulighetsrom og kommuneøkonomi

4.1 Dilemmaer

Når vi lager en ny kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljø, vil vi møte noen dilemmaer. Det betyr at vi må ta valg der det ikke alltid finnes et enkelt eller riktig svar. Mange av disse er det vi kaller *samfunnsflokker* – problemer som er både komplekse og vanskelige å løse fullt ut.

Noen eksempler på slike dilemmaer er:

- **Bruk eller vern** – skal vi ta i bruk bygninger og områder, eller skal vi først og fremst bevare dem slik de er?
- **Behov vs. regelverk** – innbyggerne har ønsker og behov, men vi må også følge lover og regler.
- **Teori vs. praksis** – det som ser bra ut på papiret, kan være vanskelig å få til i virkeligheten.
- **Hvem bestemmer?** – stat, fylke og kommune kan ha ulike meninger og prioriteringer.
- **Generelt vs. konkret** – hvor detaljert skal planen være?
- **Ønsker vs. ressurser** – vi kan ikke alltid gjøre alt vi vil, fordi vi har begrenset med tid og penger. Dette gjelder spesielt for den tiden kommunen er inne i. Vi har rett og slett ikke egne ressurser til å følge opp planen.

4.2 Mulighetsrom

Hadsel vokser, og med det øker presset på arealene. Kommuneplanen legger opp til fortetting i utvalgte områder for å verne landbruk, marka og kulturmiljøer.

Utbyggingsbehov kan likevel skape konflikter, for eksempel mellom nye bygg og bevaringsverdige hus eller dyrket mark. Kulturminner er en ikke-fornybar ressurs, men også en stor verdi. De gir identitet, tilhørighet og særpreg, og kan brukes aktivt i utviklingen av lokalsamfunnet. Gamle bygg kan gjenbrukes til nye formål, som kulturarenaer, serveringssteder eller boliger. Dette gir både bevaring, miljøgevinst og økonomiske fordeler.

Bevaringsverdige hus har ofte høy markedsverdi, og kulturarven kan styrke turisme, næringsliv og lokal stolthet. Kulturminner kan dermed være en drivkraft for både bærekraftig utvikling og nye arbeidsplasser.

4.3 Kommuneøkonomi

Kommunens økonomiske situasjon pr. 2026 og fremover vil påvirke hva vi får til. Den økonomiske situasjonen er i dag alvorlig – vi har rett og slett ikke egenressurser å bidra med innenfor området. Vi er helt avhengig av eksterne ressurser og ekstern finansiering.

Vi vet at forventningsgapet er stort: På den ene siden står krav, behov og ønsker – på den andre siden hva vi faktisk får til. Det er ikke bare å omprioritere.

5 Avgrensning av planoppgaven

En egen kulturminne- og kulturmiljøplan er ikke lovpålagt, det er noe vi velger å gjøre for å fremme en ønsket utvikling innenfor området for å bidra til en merverdi for samfunnet. Denne planen er en forlenget arm av gjeldende kommuneplan, og en konkretisering og spissing av området. Det finnes ulike måter- og ambisjonsnivå i landet vårt i forhold til slik planoppgave.

[Riksantikvaren har laget en generell veiledning](#) på hvordan man bør lage en slik plan, og planprogrammet følger mer eller mindre dette.

Det er foretatt en avgrensning av planoppgaven slik at vi i den første versjonen av planen konsentrerer oss om utvalgte grupper av kulturminner/ miljøer som har hatt en større innvirkning på utvikling av Hadsel-samfunnet frem til i dag.

Det skal også i betydelig grad vektlagt at den nye planen må settes inn i en større sammenheng ved at den klart kobles til *reisemålsutvikling, formidling i skole/ barnehage* og opp mot *lokalbefolkningen*. Da gir fremtidig plan en større mening- og merverdi. Vi må unngå å lage en plan som fortoner seg som en ønskeliste og/eller kulturminneregister.

Og sist, men ikke minst må planen ha et ressursfokus: En plan uten ressurser er som en bil uten hjul. Så får det heller stå seg at den første versjonen i noens øyne kan virke snever og «tannløs».

6 Overordnede føringer

Kommuneplanens samfunnsdel

Jf. [kommuneplanens samfunnsdel 2021-2032](#). I kapitlet om *Overordnede arealpolitiske føringer*, jf. underkapitlet *kulturvern*:

- *Vi skal legge opp til et landskaps- og kulturvern der vi verner gjennom bruk.*
- *Vi skal bidra til å ta vare på et representativt utvalg av bygninger gjennom vern i kommunale planer*
- *Vi skal få oversikt over de viktigste kulturminnene/ landskapene og innarbeide hensynssoner etter pbl § 11-8 i de områdene der dette er aktuelt, og sikre kulturminneverdiene gjennom bruk av retningslinjer.*

I kapitlet *Kultur*, jf. underkapitlet *Kulturminner og kulturmiljø*:

- *Vi vil at alle skal ha en mulighet til å engasjere seg og ta ansvar for kulturmiljøet*
- *Vi vil at kulturmiljøet skal bidra til en bærekraftig utvikling gjennom en helhetlig samfunnsplanlegging.*
- *Vi vil at et mangfold av kulturmiljøet skal tas vare på som grunnlag for kunnskap, opplevelse og bruk.*
- *Om et kulturminne/kulturmiljø er verneverdig eller ikke skal tas stilling til gjennom en kulturhistorisk vurdering basert på anerkjente metoder, herunder også innbyggerinvolvering og dialog med overordnet kulturminnemyndighet. Kommunens vernekompetanse er i medhold av plan- og bygningsloven.*

I kapitlet *Samiske interesser*:

- *Vi skal synliggjøre- og bevisstgjøre vår samiske arv*
- *Vi skal sikre og utvikle samisk språk, kultur og samfunnsliv i Hadsel.*
- *Samisk språk er en viktig kulturbærer og identitetsmarkør, og stedsnavn er verdifulle fragmenter av samisk språkav. Det kulturelle mangfold som framstilles i samiske stedsnavn bør komme til syne i alle samiske områder. I følge Stadnamnlova § 9 andre ledd skal "Samiske og kvenske stadnamn som blir nytta blant folk som bur fast på eller har næringsmessig tilknytning til staden, skal til vanleg brukast av det offentlege t.d. på kart, skilt, i*

register saman med eventuelt norsk namn." Vi skal i planperioden arbeide for å implementere samiske stedsnavn i Hadsel.

Andre aktuelle planer:

- *Kommunedelplan, [interkommunal kystsoneplan for Vesterålen-Hadsel sin del](#)*
- *[Kommunedelplan, oppvekstplan](#)*
- *Helhetlig ROS-analyse*
- *[Regional strategi for reiseliv i Vesterålen](#)*

Aktuelle lover og forskrifter:

- LOV-1978-06-09-50 [Lov om kulturminner](#) (kulturminneloven)
- LOV-2007-06-29-89 [Lov om offentlige styresmakters ansvar for kulturvirksomhet](#) (kulturloven)
- LOV-1998-07-17-61 [Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa](#) (opplæringsloven)
- LOV-2005-06-17-64 [Lov om barnehager](#) (barnehageloven)
- LOV-2011-06-24-29 [Lov om folkehelsearbeid](#) (folkehelseloven)
- LOV-2008-06-27-71 [Lov om planlegging og byggesaksbehandling](#) (plan- og bygningsloven)
- LOV-2009-06-19-100 [Lov om forvaltning av naturens mangfold](#) (naturmangfoldloven)
- LOV-1957-06-28-16 [Lov om friluftslivet](#) (friluftsløven)
- FOR-2020-12-18-2827 [Forskrift om forvaltning av kulturhistorisk verdifulle kirker](#) (kirkebyggforskriften)

Statlige forventninger, føringer og andre kilder

- Jf. Regjeringen jf. de tre nasjonale målene for [kulturmiljøpolitikken](#) (sitat):
 - *Alle skal ha mulighet til å engasjere seg og ta ansvar for kulturmiljø.*
 - *Kulturmiljø skal bidra til bærekraftig utvikling gjennom helhetlig samfunnsplanlegging.*
 - *Et mangfold av kulturmiljø tas vare på som grunnlag for kunnskap, opplevelse og bruk.*

- Jf. «[Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027](#)» jf. nr. 53 «Viktig naturmangfold, jordbruksareal, vannmiljø, friluftslivsområder, overordnet grønnstruktur, kulturmiljø og landskap kartlegges og sikres i planleggingen»
- Meld. St. 9 (2024-2025) «[Totalberedskapsmeldingen](#)»
- Meld. St. 26 (2022-2023) «[Klima i endring – sammen for et klimarobust samfunn](#)»
- Meld. St. nr. 16 (2004-2005) «[Leve med kulturminner](#)»
- Meld. St. nr. 22 (2004-2005) «[Kultur og næring](#)»
- Meld. St. nr. 35 (2012-2013) «[Framtid med fotfeste](#)»
- Meld. St. 28 (2015-2016) «[Fag - Fordypning - Forståelse - En fornyelse av Kunnskapsløftet](#)».
- NOU 2002:1 «[Fortid former framtid. utfordringer i en ny kulturminnepolitikk](#)»
- NOU 2023: 10 «[Leve og oppleve – Reisemål for en bærekraftig fremtid](#)»
- Riksantikvarens [SEFRAK-register](#)
- Riksantikvarens nettsjeneste «[Kulturminnesøk](#)»
- Riksantikvarens veileder «[En innføring i å lage kulturminneplan for kommunen](#)»
- Miljødirektoratets veileder M-1941 «[Konsekvensutredning av klima og miljø](#)», herunder kap. 10 *Kulturmiljø*».
- [Kirkesøk](#)

Regionale føringer:

- [Regional planstrategi 2024-2028](#)
- [Fylkesplan for Nordland 2013-2025](#)
- [Strategi for reiseliv og opplevelser i Nordland 2023-2027](#)
- [Kulturstrategi for Nordland fylkeskommune 2023-2027](#)
- [Kilder til livskvalitet - Regional folkehelseplan Nordland 2018-2025](#)

Øvrige lokale føringer:

[Kommuneplanens arealdel 2025-2037](#), jf. bl.a. hensynssonekart kulturminner og kulturmiljø: *Angitt hensyn, bevaring kulturmiljø (SOSI 570) samt Båndleggingssoner, båndlegging etter kulturminneloven (SOSI 730)*

7 Behov, formål, mål og parter

Definisjon av kulturminner og kulturmiljø:

Jf. [Regjeringen](#) (sitat):

- Eit **kulturminne** er spora etter menneska som har levd før oss, deira liv og virke. Omgrepet kulturarv blir ofte nytta for både immaterielle og materielle kulturminne.
- Eit **kulturmiljø** er eit område der fleire kulturminne inngår i ein større samanheng, som eit område i ein by, ein setergrend, eit fiskevær eller eit industriområde med fabrikkar, infrastruktur og bustader.
- Også **naturelement med kulturhistorisk verdi** kan vere ein del av eit kulturmiljø.

7.1 Behov

Pr. i dag finnes det oversikt over kulturminner som er *automatisk fredet* i medhold av kulturminneloven. Oversikten finnes i internettdatabasen [Askeladden](#) eller [Kulturminnesøk](#), og disse er også lagt inn som tema-lag i [kommuneplanens arealdel 2025-2037](#). Oversikten i Askeladden og kulturminnesøk er dynamisk ved at nye funn legges til etter hvert.

I tillegg har vi [SEFRAK](#)-registreringen fra 1975-1995, der bygninger før 1900 ble registrerte over hele landet. Bygningene i registeret er i utgangspunktet ikke tillagt spesielle restriksjoner, men tjener mer som ett varsko om at kommunen bør ta en vurdering av verneverdien før det eventuelt blir gitt tillatelse til å endre, flytte eller rive bygninga. SEFRAK kan vises som kartlag på MDs naturbase «[Natur og miljø på kart](#)», og er sentral i vår kartlegging av kulturminner og kulturmiljøer som har vært viktige- og til dels avgjørende for samfunnsutviklingen og fremveksten av Hadsel til slik det er i dag, jf. kap. 7 der retningen gis. Noe kunnskap har vi selvfølgelig fra før.

På denne måten kan vi i større grad forstå «hvorfør ting ble som det ble»: forfedres kultur, levemåte, tenkemåter og holdninger. Og vi kan sette ting i ulike perspektiv og sammen-henger med f.eks. nabokommuner, næringsveier, bosettingsstrukturer osv. Da blir vi i større grad en del av et felles bilde.

7.2 Formål

Vi ønsker å lage en plan som:

- Er håndterbar for kommunen, og som vi klarer å lande
- Gir noe tilbake til innbyggere og besøkende
- Tar utgangspunkt i nasjonale, regionale og lokale forhold og som er i samsvar med gjeldende lovverk med forskrifter.
- Har en *forsvarlig* og *bærekraftig* struktur:

- Forsvarlig = i samsvar med lover, forskrifter, og overordnede føringer.
- Bærekraftig = Ressursene skal være til stede slik at kommunen i størst mulig grad får langsiktige og forutsigbare løsninger for nåværende og kommende generasjoner.
- Har et verifiserbart kunnskapsgrunnlag
- Har klare mål og prioriteringer som må til for å komme dit vi vil, og få de resultatene vi ønsker
- Er samordnet med øvrig planverk i kommunen

7.3 Mål

Kommuneplanens samfunnsdel gir overordnede politiske retninger for området, og målformuleringen i den nye planen må være i samsvar med disse, jf. kap. 9.1 *Politiske mål*.

7.4 Parter/ interessenter

Foruten de allmenne interessene håper vi at spesielt disse vil finne planarbeidet som interessant, og dermed vil komme med sine innspill:

- Statsforvalteren i Nordland
- Nordland fylkeskommune
- Samediggi/Sametinget, reinbeitedistriktet og sameforeningen
- Vesterålsrådet
- Bonde- og småbrukerorganisasjoner
- Friluftslivsorganisasjoner
- Historie- og kulturminneorganisasjoner
- Velforeninger
- Skoler- og barnehager
- Kommunens råd
- Ildsjeler

8 Ambisjonsnivå og bruksområder

Det vil alltid være en mer eller mindre avstand mellom behov/ønsker og det vi faktisk kan få til ut fra tilgjengelige ressurser. Derfor må politikerne prioritere. Planen viser først og fremst retningen: hva politikerne må ha i tankene når de prioriterer tiltak. Tiltakene skal inn i handlingsprogrammet og det må angis hvilke år ressursene tenkes satt inn. Det er helt avgjørende at handlingsprogrammet er synkronisert med kommunens økonomiplan der det er snakk om kostnader. Ambisjonsnivået er at vi skal forholde oss til fagområdet:

- På et *forsvarlig vis*, dvs. i henhold til lover og forskrifter.
- På en *bærekraftig* måte, dvs. at vi først og fremst skal ha ressurser over tid til å fremheve de ulike kvalitetene.
- Gjennom *kunnskapsbasert planlegging* med et faglig tilsnitt

Status - registrerte kulturminner- og miljø:

I Riksantikvarens internettbase [Askeladden](#) er det pr. september 2025 registrert 790 fredete kulturminner i Hadsel. I [SEFRAK-registeret](#) er her en lang rekke bygg i Hadsel fra før 1900-tallet, men som ikke er fredet.

I medhold av plan- og bygningsloven er her i reguleringsplaner pr. oktober 2025 bevart 26 områder/ objekter. I kommuneplanens arealdel er her bevart 15 områder/objekter. Jf. kap. 12 - Tillegg 1.

8.1 Prioriteringer i første planversjonen

Jf. kap. 5. I denne første versjonen er sentrale- og spesielt viktige kulturminner- og kulturmiljø prioritert. Dvs. slikt som har hatt betydning for utvikling av samfunnene i Hadsel som f.eks.: **kirker, sentrale ferdselsveier, handelssteder, næring/industri og fredete kulturminner etter kulturminneloven.**

Vi gjør slik begrenset innsats for å ikke gape over for mye med tanke på tilgjengelige ressurser pr. 2025. Riktignok har vi fått kr. 100.000,- fra Riksantikvaren til utarbeidelse av planen, men dette er ikke nok til å gjennomføre en full-skala kartlegging av alle kulturminner.

8.2 Planens bruksområder

Innholdet i en kulturminneplan må tilpasses tiltenkte bruksområder for planen. Dersom en plan kun er tiltenkt byggesaksbehandlere i kommunen kan et begrenset plandokument med et kart over de viktigste kulturminnene i kommunen og en plan for forvaltning, integrasjon i øvrig kommunal planlegging og virksomhet være tilstrekkelig. Dersom en plan bare skal være et register for historieinteresserte vil det være nok med f.eks. en kartlegging. Men i de fleste tilfeller vil målet med en kulturminneplan være bredere enn dette, og for eksempel, også inkludere formidling til kommunens innbyggere og besøkende. Vårt mål er at en kulturminneplan skal settes i en større kontekst. Den skal kunne gi merverdi for andre områder som f.eks. reisemålsutviklingen.

Kulturminneplanen i Hadsel vil ha følgende bruksområder:

- *Plan, byggesaks- og landbruksforvaltning*
- *Kulturminne/miljøforvaltning i forhold til klimaendringer, naturmiljø, folkehelse/friluftsliv og landbruk/ fiskeri*
- *Synliggjøring- og ivaretagelse av samiske kulturminneinteresser*
- *Formidling, herunder benyttet i*
 - *Reiselivs- og turmålsutvikling.*
 - *Undervisning ved barnehager og skoler*
 - *Identitetsbygging*
- *Grunnlagsdokument for ulike søknader om tilskudd*
- *Kulturvern for utvalgte objekter og vern gjennom bruk*

*Arkeologiske utgravinger på Bitterstad
Foto: Hadsel kommune*

9 Handlingsprogram, mål og tiltak

9.1 Politiske mål 2025-2035

Hovedmål:

Vi vil at et mangfold av kulturminner og kulturmiljø skal tas vare på som grunnlag for kunnskap, opplevelse og bruk.

Delmål:

- 1. Vi vil fremme kunnskap om fortiden og avklare hvilke kulturminner- og kulturmiljø vi vil ta vare på i framtiden*
- 2. Vi vil at alle skal ha en mulighet til å oppleve, engasjere seg og ta ansvar for kulturminner- og kulturmiljøet*
- 3. Vi vil at kulturmiljøet skal bidra til en bærekraftig utvikling gjennom en helhetlig samfunnsplanlegging.*
- 4. Vi vil at kulturminner og kulturmiljø i Hadsel settes i en større sammenheng, f.eks. i reisemålsutvikling, og undervisning i skoler og barnehager.*
- 5. Kommunen skal arbeide systematisk med å synliggjøre og videreutvikle Hadsels kvaliteter knyttet til natur, kultur og historie, herunder også synliggjøre- og bevisstgjøre vår samiske arv*

*Melbu hovedgård
Foto: Hadsel kommune*

9.2 Tiltak 2025-2035

Tiltak nevnt under som forutsetter kommunal økonomi i sin gjennomføring skal synliggjøres i styringsdokument/ økonomiplan før gjennomføring, og ikke i egen tiltaksplan. Hvor mange økonomiske tiltak med kommunal finansiering som kan gjennomføres er avhengig av til enhver tid tildelte budsjetttramme fra kommunestyret og evt. ekstern finansiering.

Delmål 1:			
«Vi vil fremme kunnskap om fortiden og avklare hvilke kulturminner- og kulturmiljø vi vil ta vare på i framtiden»			
Pri.:	Avklarte kulturmiljø:	Kommentarer:	Tiltak:
1	Neptun sildoljefabrikk	Melbu, Svinøya: Fredet av Riksantikvaren som teknisk/industrielt kulturminne. Egne fredningsbestemmelser.	Bistå museet med bekjentgjøring og kobling mot undervisning og turisme. Sette i sammenheng med bo- og blilyst.
2	Hurtigruteskipet «Finnmarken»	Hadseløya: Hurtigruteskip satt på land i Stokmarknes. Overbygd, og tjener i dag som museum. Avsatt i kommuneplanens arealdel som hensyn, bevaring kulturmiljø H570_8	Bistå museet med bekjentgjøring og kobling mot undervisning og turisme. Sette i sammenheng med bo- og blilyst.
3	Hadsel middelalderske kirkested	Hadseløya: Området omfatter kulturmiljøet og landskapselementene som utgjør Hadsel middelalderske kirkested, herunder middelalderkirkegård, listeført kirke, gårdshaug, bosetnings- og aktivitetsspor, veg-far og gravfelt fra jernalder. Det skal tas særlige hensyn til landskaps-verdiene ved planlegging, behandling av søknader og gjennomføring av tiltak innenfor sonen. Nye tiltak tillates ikke når de kan komme i konflikt med kulturmiljøet eller landskapsverdiene. Noe er fredet. Resten avsatt i kommuneplanens arealdel som hensyn, bevaring kulturmiljø H570_2	Bistå med bekjentgjøring og kobling mot undervisning og turisme. Sette i sammenheng med bo- og blilyst. Utvikle som et kulturelt samlingspunkt innenfor bærekraftige rammer. Bistå med søknader til restaurering av hovedgård med fjøs.
4	Melbu hovedgård	Hadseløya: Stedet har hatt aktiviteter helt tilbake til vikingtiden. Det har vært krongods, skipperleie, gjestgiveri, handelssted og gårdsdrift. Nå er hovedgården en del av Museum Nord sine samlinger. Noe er	Bistå museet med bekjentgjøring og kobling mot undervisning og turisme. Sette i sammenheng med bo- og blilyst.

		<i>fredet. Resten avsatt i kommuneplanens arealdel som hensyn, bevaring kulturmiljø H570_12</i>	
5	<i>Kalvøya kulturmiljøområde</i>	<i>Strandlandet, Fiskebøl: Automatisk fredet, ID: 262576: Steinalder-tufter, bosettings- og aktivitetsområde. Hustuft og røys. Noe er fredet. Resten avsatt i kommuneplanens arealdel som hensyn, bevaring kulturmiljø H570_</i>	<i>Bistå fylkeskommunen med bekjentgjøring og kobling mot undervisning og turisme. Sette i sammenheng med bo- og blilyst.</i>
6	<i>Melbu listeførte kirke</i>	<i>Hadseløya: Langkirke i tre innviet i 1938. Avsatt i kommuneplanens arealdel som hensyn, bevaring kulturmiljø H570_3.</i>	<i>Bistå med bekjentgjøring og kobling mot undervisning og turisme. Sette i sammenheng med bo- og blilyst. Utvikle som et kulturelt samlingspunkt innenfor bærekraftige rammer.</i>
7	<i>Oksgjerdet kulturmiljøområde</i>	<i>Hadseløya, Melbu: Automatisk fredet gravfelt. ID: 57157: gravrøys, steinring, grav-haug og hustuft. Flere dateringer. Noe er fredet. Resten avsatt i kommuneplanens arealdel som hensyn, bevaring kulturmiljø H570_4.</i>	<i>Bistå fylkeskommunen med bekjentgjøring og kobling mot undervisning og turisme. Sette i sammenheng med bo- og blilyst.</i>
8	<i>Gulstadøya kulturmiljøområde</i>	<i>Hadseløya: Automatisk fredet, ID: 13984, 28581, 28610, 273195, 273199, Gravrøyser/felt fra jernalderen. Noe er fredet, resten avsatt i kommuneplanens arealdel som hensyn, bevaring kulturmiljø H570_7</i>	<i>Bistå fylkeskommunen med bekjentgjøring og kobling mot undervisning og turisme. Sette i sammenheng med bo- og blilyst.</i>
9	<i>Hanøy handelssted</i>	<i>Raftsundet: Tidligere handelssted og gjestgiveri. Avsatt i kommuneplanens arealdel som hensyn, bevaring kulturmiljø H570_10</i>	<i>Bistå med bekjentgjøring og kobling mot undervisning og turisme. Sette i sammenheng med bo- og blilyst.</i>
10	<i>Lauksund handelssted</i>	<i>Raftsundet: Tidligere handelssted, post- og lokalbåt ekspedisjon, tankanlegg. Bare våningshuset står igjen. Avsatt i kommuneplanens arealdel som hensyn, bevaring kulturmiljø H570_11</i>	<i>Bistå med bekjentgjøring og kobling mot undervisning og turisme. Sette i sammenheng med bo- og blilyst.</i>
11	<i>Svartsund handelssted</i>	<i>Raftsundet: Tidligere handelssted og gjestgiveri. Avsatt i kommuneplanens arealdel som hensyn, bevaring kulturmiljø H570_13</i>	<i>Bistå med bekjentgjøring og kobling mot undervisning og turisme. Sette i</i>

			sammenheng med bo- og blilyst.
12	Råbøgen kulturmiljøområde	Langøya: Inneholder et større kulturminneområde der deler også er synlig. Gravområde fra jernalderen. I tillegg spor etter båtopptrekks-plass som sannsynlig har eldre datering. Noe er fredet. Resten avsettes i kommuneplanens arealdel som hensyn, bevaring kulturmiljø H570_15	Bistå fylkeskommunen med bekjentgjøring og kobling mot undervisning og turisme. Sette i sammenheng med bo- og blilyst.
13	Hadselåsen pilgrimsled	Hadseløya: Gammel kirkevei mellom Stokmarknes og kirkestedet Hadsel. Søkes nå inn som en del av pilegrimsleden St.Olavs-leden til Trondheim. Avsatt i kommuneplanens arealdel som hensyn, bevaring kulturmiljø H570_1.	Bistå med bekjentgjøring og kobling mot undervisning og turisme. Sette i sammenheng med bo- og blilyst.
14	Haug kirkested	Hadseløya, Melbu: Nedlagt kirkegård fra tidlig middelalder. Sannsynlige rester etter en torvkirke. Fredet. Båndlegging etter kulturminneloven som H730_7	Bistå fylkeskommunen med bekjentgjøring og kobling mot undervisning og turisme. Sette i sammenheng med bo- og blilyst.
15	Sand middelalderske kirkegård	Strandlandet: Sand middelalderske kirkegård, ligger innenfor dagens kirkegård og er ikke lenger er i bruk. Fredet. Båndlegging etter kulturminneloven som H730_8	Bistå fylkeskommunen med bekjentgjøring og kobling mot undervisning og turisme. Sette i sammenheng med bo- og blilyst.

Delmål 2:

«Vi vil at alle skal ha en mulighet til å oppleve, engasjere seg og ta ansvar for kulturminner- og kulturmiljøet»

Nr.:	Tiltak	Kommentarer:
1	Opplysning/ formidling	Opplyse om kulturminnene via internett, turistbrosjyrer og kaffe-møter med befolkningen
2	Undervisning	Få skoler og barnehager til å bruke- og snakke om de viktigste kulturminnene, formidle vår felles historie

Delmål 3:

«Vi vil at kulturmiljøet skal bidra til en bærekraftig utvikling gjennom en helhetlig samfunnsplanlegging»

Nr.:	Tiltak	Kommentarer:
1	ROS	Sikre kulturminner og kulturmiljø etter en egen ROS-analyse
2	Vern gjennom bruk	Gjøre kulturminnene tilgjengelige, og sørge for at de som tåler det kan brukes
3	Forvaltning	Stell av kulturminner/miljø slik at de ikke gror igjen

Delmål 4:

«Vi vil at kulturminner og kulturmiljø i Hadsel settes i en større sammenheng, f.eks. i reisemålsutvikling, og undervisning i skoler og barnehager»

Nr.:	Tiltak	Kommentarer:
1	Formidling	Formidle det vi har, hva det betyr, og hvordan vi kan ta vare på det.

Delmål 5:

Kommunen skal arbeide systematisk med å synliggjøre og videreutvikle Hadsels kvaliteter knyttet til natur, kultur og historie, herunder også synliggjøre- og bevisstgjøre vår samiske arv

Nr.:	Tiltak	Kommentarer:
1	Utrede/synliggjøre	Inspirere frivillige til innsats.
2	Arealdelen	Innta kulturminner i kommuneplanens arealdel og i annet relevant planverk slik at forvaltningen av disse styrkes.

10 Politisk behandling av planforslaget

Høringsvedtak:

Jf. formannskapetets [vedtak 19/3-2026 i sak 12/26](#) (sitat):

Hadsel formannskap slutter seg til vedlagte utkast til kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljø 2026-2036 og legger dette ut på høring i 6 uker. Høringsperioden regnes fra kunngjøringsdato i lokalavis. Hjemmel for vedtaket er plan- og bygningsloven 2008 (pbl) § 11-14.

11 Adresseliste

Adresselisten er basert på flere kilder. Dersom her er feil eller mangler i lista ønsker vi melding om dette.

STATSFORVALTEREN I NORDLAND
HADSEL KOMMUNE – Eldrerådet
HADSEL KOMMUNE – Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne
HADSEL KOMMUNE – Ungdomsrådet
NORDLAND FYLKESKOMMUNE
SAMETINGET
HADSEL HISTORIELAG
STIFTELSEN MUSEUM NORD
LANGØYA LOKALUTVALG V/ JAN KRISTOFFERSEN
MELBU & OMEGN LOKALUTVALG
STRANDLANDET OG RAFTSSUNDET LOKALUTVALG
INNLANDET LOKALUTVALG

12 TILLEGG – bevaringszone kulturminner/ miljø i plan

Listen under representerer kulturminner/ miljø som kommunen selv har bevart gjennom vedtak i reguleringsplan/kommuneplan, og i medhold av plan- og bygningsloven:

Reguleringsplaner:				
Plan-ID:	Navn:	Dato vedtatt:	Geo-ref.: Euref89/UTM33:	Kartlag/ tekst:
SM43	Stokmarknes sentrum	12/10-17	7606283,8N 496444,2Ø	H570_1 (Rødbrygga)
SM43	Stokmarknes sentrum	12/10-17	7606195,1N 496524,9Ø	H570_2 (Wiiks minne)
SM43	Stokmarknes sentrum	12/10-17	7606189,4N 496461,4Ø	H570_4 (Nordgården)
SM43	Stokmarknes sentrum	12/10-17	7606097,6N 496360,2Ø	H570_5 (Direktør- boligen/ Bakkehagen)
SM43	Stokmarknes sentrum	12/10-17	7606044,3N 496372,1Ø	H570_6 (Apoteker- gården)
SM43	Stokmarknes sentrum	12/10-17	7606051,2N 496404,4Ø	H570_7 (Bræck- gården)
SM43	Stokmarknes sentrum	12/10-17	7605987,6N 496335,2Ø	H570_8 (Losjen/ Remenhuset)
SM43	Stokmarknes sentrum	12/10-17	7605981,1N 496388,3Ø	H570_9 (Hooas- gården)
SM43	Stokmarknes sentrum	12/10-17	7605823,0N 496309,3Ø	H570_10 (Fotograf Hals gården)
SM43	Stokmarknes sentrum	12/10-17	7605795,8N 496342,8Ø	H570_11 (Lorentsen- gården)
SM35	Del av Stokmarknes	19/6-20	7605655,1N 496124,7Ø	H570_1 (Bergsmo- huset)
SM35	Del av Stokmarknes	19/6-20	7605644,7N 496082,1Ø	H570_2 (Lund- gården, anneks)
SM35	Del av Stokmarknes	19/6-20	7605638,1N 496070,5Ø	H570_3 (Lund- gården, uthus)
SM35	Del av Stokmarknes	19/6-20	7605628,7N 496087,9Ø	H570_4 (Lund- gården, hovedhus)
SM22	Hadsel kirke, kultur- minnepark samt gårdsanlegg ved hav	27/4-06	7603135,0N 499718,5Ø	Bevaringsområde (ingen SOSI-kode)
MB27	Melbu hovedgård	14/4-94	7599078,1N 491825,1Ø	Bevaringsområde (ingen SOSI-kode)
MB34N	Melbu sentrum, Nord.	15/2-96	7598889,0N 491660,8Ø	Frydenlunds gate 6A. Bevaringsområde (ingen SOSI-kode)
MB34N	Melbu sentrum, Nord.	15/2-96	7598851,7N 491693,5Ø	Frydenlunds gate 1,3 & 5. Bevaringsområde (ingen SOSI-kode)
MB34N	Melbu sentrum, Nord.	15/2-96	7598830,2N 491766,5Ø	Chr. Fredriksens gt. 29. Bevaringsområde (ingen SOSI-kode)
MB34N	Melbu sentrum, Nord.	15/2-96	7598884,5N 491816,9Ø	Chr. Fredriksens gt. 24. Bevaringsområde (ingen SOSI-kode)

MB34N	Melbu sentrum, Nord.	15/2-96	7598821,1N 491809,6Ø	Chr. Fredriksens gt. 20. Bevaringsområde (ingen SOSI-kode)
MB34N	Melbu sentrum, Nord.	15/2-96	7598779,7N 491851,5Ø	Strandgata 5. Bevaringsområde (ingen SOSI-kode)
MB34N	Melbu sentrum, Nord.	15/2-96	7598731,5N 491751,8Ø	Chr. Fredriksens gt. 21. Bevaringsområde (ingen SOSI-kode)
MB34N	Melbu sentrum, Nord.	15/2-96	7598718,0N 491679,3Ø	Chr. Fredriksens gt. 19B. Bevarings- område (ingen SOSI- kode)
IL12	Fiskfjorden friluftso- mråde	23/6-16	7605078,0N 514134,2Ø	H570_1 (Samisk helle i Fiskfjord-dalen)
AV10	Oljevern- og miljø- senter ved Fiskebøl	12/12-19	7591646,7N 493087,8Ø	H570_1 (Kalvøya)

Kommuneplanens arealdel, [plan-ID: 202209](#)

Navn:	Dato vedtatt:	Geo-ref.: Euref89/UTM33:	Kartlag/ tekst:
Hadselåsen pilgrimsled	23/10-25	7603781,0N 498687,8Ø	H570_1 (sti)
Hadsel middelalderske kirkested	23/10-25	7603240,7N 499772,1Ø	H570_2
Melbu listeførte kirke	23/10-25	7598957,0N 491698,8Ø	H570_3
Oksgjerdet kulturmiljøområde	23/10-25	7599447,8N 491962,9Ø	H570_4
Haukenes kulturmiljøområde	23/10-25	7609707,3N 503323,5Ø	H570_5
Kalvøya kulturmiljøområde	23/10-25	7591640,0N 493172,0Ø	H570_6
Gulstad gravfelt (Gulstadøya)	23/10-25	7598450,3N 492563,8Ø	H570_7
Gamle MS Finnmarken	23/10-25	7606332,2N 496435,2Ø	H570_8
Siløya kulturmiljøområde	23/10-25	7598164,3N 491153,3Ø	H570_9a & H570_9b
Hanøy handelssted	23/10-25	7595446,9N 507732,4Ø	H570_10
Lauksund handelssted	23/10-25	7581579,9N 500460,0Ø	H570_11
Melbu hovedgård	23/10-25	7599051,8N 491804,7Ø	H570_12
Svartsund handelssted	23/10-25	7583946,0N 501291,1Ø	H570_13
Kartnes kulturmiljøområde	23/10-25	7606413,2N 508492,2Ø	H570_14
Råbogen kulturmiljøområde	23/10-25	7608379,1N 498409,6Ø	H570_15